Година I — 22 јула — ЦЕТИЊЕ — 4 августа 1942. — Бр. 39

ИЗЛАЗИ УТОРНИКОМ И СУБОТОМ
УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА Његошева Бр. 7 ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

УРЕЂУЈЕ ОДБОР
РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА БРОЈ 64
ПРЕТПЛАТА: МЈЕСЕЧНО Lit. 9·—
ПОЈЕДИНИ БРОЈ Lit. 1·—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

Званични комунике о унутрашњем уређењу Црне Горе

Војни уред Гувернерства саопштава:

„Њ. Екселенција Гувернер примио је сарадњу црногорских националиста, да би Црној Гори вратио мир, ред и унутрашњу безбједност, и да би поново оживио струје цивилне, управне и привредне дјелатности, очекујући тако, у најбољим условима које допушта садашње ратно стање, свршетак рата.

Основе те сарадње:

— престанак мржње и трзавица међу синовима исте земље, и образовање чврстог и компактног јединственог фронта против комунизма, који би окупио у један скуп све здраве енергије Црне Горе;

— највећа лојалност и поштење у намјерама и дјелима према италијанским властима, на сваком пољу дјелатности;

— напуштање — са свачије стране — сваке тенденције, активности и намјере политичке природе.

Њ. Екселенција Гувернер је одобрио образовање Црногорског националистичког одбора, састављеног од 17 чланова (1 за сваки срез и по 1 за градове Цетиње и Подгорицу) под претсједништвом генерала Блажа Ђукановића.

Овај одбор ће једини бити надлежан и овлашћен да сарађује са италијанским властима.

Црногорски национални одбор ће, по одобрењу и уз контролу италијанских власти, одмах отпочети свој рад са:

— избором и предлагањем Њ. Е. Гувернеру (или од њега именованом пуномоћнику) особа којима треба повјерити управне дужности;

— реорганизацијом наоружаних формација;

— организацијом среских полицијских испостава.

Њ. Е. Гувернер вјерује да ће поштене особе, прави црногорски родољуби, они који осјећају одговорност за своје поступке у овом времену тетких испитивања човјечанство, сарађивати на високом циљу да овом напаћеном народу врати ред, безбједност спокојство и рад.“

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Повратак на Цетиње Гувернера Црне Горе, са једног инспекционог пута

У суботу 1 августа вратио се на Цетиње Њ. Е. Гувернер, долазећи са инспекционог пута по источним и сјеверним крајевима Црне Горе, у којима је имао прилике лично установити да је црногорски народ нашао пут рада и слоге.

У свим центрима кроз које је прошао, приредило му је становништво манифестације и симпатије захвалности за његов рад уперен за подизање Црне Горе.

И Цетиње је хтјело да ни том приликом не заостане иза других градова, те се на општинском тргу окупила маса свијета; међу осталима су се истицали генерал Ђукановић, претсједник општине Радоњић, Д-р Влаховић, ген. Поповић и други представници Националног Покрета. Приликом доласка, захвалио се претсједник општине у име цјелокупног грађанства Њ. Е. Гувернеру на свој пажњи, коју он посвећује становништву, па је изразио увјерење да ће се сви лојално понијети према Његовим упутама и жељама; завршио је позивајући грађанство да аплаузом поздрави Гувернера. Затим је Њ. Е. Пирцио Бироли са балкона Општине упутио маси сљедеће ријечи:

„Захваљујем се претсједнику општине и генералу Ђукановићу, претсједнику Националистичког сарађивачког одбора, на поздраву који ми је упућен приликом повратка са мог инспекционог пута по источним и сјеверним крајевима Гувернерства.

Наишао сам у тим крајевима на ред, тежњу за миром и радом, чиме сам потпуно задовољан. Имао сам тачан осјећај да је Црна Гора на ногама, и да жели да се врати животу.

Захваљујем се становништву Цетиња на пријему који ми је приредило, и који радује моје срце војника и Гувернера; сматрам га манифестацијом вашег разумијевања за мој тешки рад, који је — увјеравам вас — уперен за добро ове земље, напаћене кривицом неколицине пророка лажне вјере.

Радо сам прихватио сарадњу, коју ми је предложио генерал Ђукановић у циљу да се за најкраће могуће вријеме потпуно искоријени комунизам, и да се изврши цивилни, управни и привредни преуређај Црне Горе.

Одобрио сам образовање Националног одбора, надлежног да претреса са италијанским властима разна питања цивилне и војне природе.

У оквиру те сарадње мораће се — са свачије стране — избјегавати свака тенденција, манифестација и дјелатност политичке природе; никаква отступања неће се трпити.

Позивам све синове ове јуначке земље, да заборавe све међусобне траавице, и да помогну поштеним и лојалним намјерама и радом, са несебичним полетом, дјело које подузимам са великим и јединим циљем да вратим вашој земљи мир, безбједност и рад.

Са Божјом помоћу и незаинтересованом сарадњом свих правих Црногораца који ће знати да свој лични интерес подреде оном вишем — опште природе — вјерујем у успјех мог дјела“.

Гувернерове ријечи су више пута биле прекидане манифестацијама одобравања, и на крају поздрављене општим аплаузом.

Затим је генерал Ђукановић, изложио како је комунизам могао да стави своју ногу на црногорско земљиште само благодарећи незнању и бједи, истакао је да су националне снаге (које су, у сарадњу са италијанском војском, сломиле комунизам) показале да су свете врлине ове земље још увијек живе.

Приказавши у живим бојама доказе настраности и покварености које су пружили комунисти, рекао је генерал Ђукановић: *„На исти начин као што је народна душа била разрушена, тако је треба и поново изградити, али не убијањем и животињским терором, него праведношћу и строгошћу надлежних управних власти и несуморним радом свих интелектуалаца, ријечима и радом, говорима и проповиједима, штампом и пропагандом. Народне масе морају бити враћене од пута заблуде на прави пут.*

Послије масовног уништења паршизана очекује нас сада тежи рад од животног значаја. Сви за једног, један за све. Сви за народ а ніко за себе и за своје лично добро. Напустити политику и властохлепности. Напустити личне амбиције и тежње за славом.“

Изразивши неколико општих мисли о држању које ће морати да имају нови експоненти јавног живота у земљи, наставио је: *„Воће велике револуције против комунизма морају да буду савремени*

дивови, који обарају и разарају све оно што штити крваве шековине њихових бесмртних претходника: вјеру, слободу, једнакост и праведност. Они морају да буду велики старатељи своје велике прошлости, чувари националних традиција и стваратељи нових и бољих генерација, које ће на њиховим дјелима напајати своју душу за болу и срећнију будућност, за миротљубив и срећан живот, бришући једном за увијек страшна и жестока пролића људске крви.“

На крају је скренуо пажњу присутним, на велику опасност којој би Црна Гора била изложена ометањем рада италијанских власти, које раде на томе да учине подношљивима животне услове народа, којега је позвао да сарађује за благостање и будућност земље.

Такође и говор генерала Ђукановића прекидало је грађанство на најистакнутијим мјестима живим аплаузом, након чега се оно, одавши почаст Гувернеру, који се удаљио, разишло коментаришући ову манифестацију са очигледним задовољством.

Инспекциони пут Њ. Е. Гувернера

ПО СЈЕВЕРНОЈ И ИСТОЧНОЈ ЦРНОЈ ГОРИ

Гувернерова посјета је била жељно исчекивана од стране поносног становништва источне и сјеверне Црне Горе; то су показале велике спонтане манифестације симпатија и одавности, са којима је био свуда дочекан од стране народа, без обзира на вјеру и политичка убјеђења. Све часне особе у Црној Гори добро знају да је Гувернер срчани ратник, савршене савјести, финог ума и великодушног срца. Његов рад је доказао, за вријеме читаве године тешког командовања, које је, савладавши све тешкоће вратило земљи спокојство и безбједност, — дубоко познавање духовних и материјалних потреба црногорског народа и Гувернерово човјечанско схватање онога што би се могло назвати новом великом трагедијом Црне Горе.

Њ. Е. Пирцио Биролиј је дубоки познавалац психологије овог напаћеног и несрећног народа. Он схвата његову широку душу и његов ратнички дух. Он зна да утјеши и помогне добре, а зна и — када треба — да строго казни зле.

Народ је знао да оцијени овај Његов политички правац и Његово схватање праведности, те га је стога научио вољети и поштовати, видећи у Њему достојног претставника Царске и Фашистичке Италије.

Преко једне године мука, клања пљачки и рушевина отријезнило је најзад овај несрећни народ, и дало му знати на којој се страни налази добро, а на којој зло. Најзад је на сопственим леђима искусио да слушање подмуклих поука англосовјетске пропаганда значи одлучно падање према катастрофи, док му слијеђење мудрим поучавањима сила Осовине, дисциплинованост и спокојност носи трајни мир и сигурно благостање, без којих би његов већ понако напаћени живот настављао да се вуче без икаквог практичног циља, усред суза, рушевина и крви.

Ето зашто је црногорски народ у масама притекао да поздрави Гувернера и хтио да му уз дивљење и симпатије изрази и своју дубоку захвалност и највећу оданост.

Њ.Е. Пирцио Биролиј је нашао за сваког ријечи утјеше и охрабрења. Хтио је да саслуша све, интересујући се не само проблемима опште природе, него и положајем у којему се налазе појединци, а нарочито избјеглице из Метохије, за чију егзистенцију Гувернерство активно рада.

Дуж пута, у најзабаченијим и најнепроходнијим пошковима зона кроз које је путовао, окупљале су се, сишавши са брда, групе православних и муслиманских сељака, које су дирљиво поздрављале Гувернера нудећи му китице пољског цвијећа.

Жене, старци и дјеца, поређани на путевима којима су пролазили аутомобили, поздрављали су римским поздравом, кличући Италији и италијанској војсци, док су јединице црногорских националистичких наоружаних чета одавале почаст оружјем, при чему су показале сјајно војничко држање.

Врло је занимљива организација и живот ових чета, чији су команданти, испред својих бораца, свуда упутили Гувернеру изјаве дубоке оданости и обећање да ће вјерно наставити борбу у пуној сарадњи са италијанским војницима до потпуног ослобођења Црне Горе од страшне комунистичке напасти.

Али најодушевљенији дочеци били су приређени Њ. Е. Пирцију Биролију у већим мјестима крајева које је посјетио.

Дочек у Лијеву Ријеци и Матешеву

Већ у Лијеву Ријеци и Матешеву дочекало је Гувернера становништво, поређано са обије стране пута, дајући одушка своме одушевљењу и изражајући му, на уста кметова двају насеља и команданата националистичких чета, своју најдубљу захвалност.

Истичући част и заслугу да су први устали против комунизма, хтјели су претставници Лијеве Ријеке, Матешева и Бара да се захвале Претставнику Италије на помоћи коју је дао становништву краја осиромашеног побуном, за чије је смирење неколико десетака националиста принијела на жртву своје животе.

У Беранама, Бијелом Пољу, Пријеполу, Прибоју и Сјеници

У Беранама, Бијелом Пољу, Пријеполу, Пљевљима, Прибоју и Сјеници поновиле су се приликом Гувернерових доласка, одушевљења манифестације, до којих је дошло и пригодом војних парада, којима је присуствовало и цјелокупно становништво, радосних душа и пуно дивљења.

Свуда је опажено велико поуздање и огромно задовољство услед овог догађаја, који означава крај једног жалосног времена, које је превалила историја Црне Горе, и почетак дуге будућности мира, радости и мирног рада.

Комунизам мора сада да се увјери да ништа више није у стању да одијели црногорске душе од душа пријатељских италијанских трупа, чије је присуство у Црној Гори сигурна гарантија за мир и благостање становништва, које послије толиких патњи и толиких мука треба да се недро поврати раду.

А у раду сигурно неће бити оскудице, ако се сви буду убиједили да дисциплина и ред претстављају темељне ступове цивилизованог живота једног народа.

Гувернерово путовање по плодним долинама Санџака показало је многе могућности привредног развоја, нарочито на пољу пољопривреде и сточарства, и обратило је његову пажњу на проблеме, којима је већ био почео да посвећује пажњу, и то обзиром на путеве и саобраћајне везе.

Иако се Италија налази пред тешкоћама које намеће садашње ванредно стање, ипак она не занемарује широки програм материјалне реорганизације Црне Горе, што најзад зависи од држава становништва и од његове дефинитивне одлуке да се поређа уз бок италијанских војних и цивилних власти, да би се могли побрати најљепши плодови неопходно потребне сарадње.

Овакво схватање су одлучно поновили сви часни претставници црногорског народа у часу, када су упутили Гувернеру своје одушевљене поздраве, чије ћемо говоре донијети у наредном броју нашега листа.

Обећањима треба да слиједе реална и конкретна дјела!

УРЕЂЕЊЕ И ИСУШИВАЊЕ ЗЕМЉИШТА

Одувијек су Италијани показивали велико интересовање за привредне могућности наше покрајине, па су чак и чинили покушаје и изводили радове да те могућности, у циљу материјалног подизања нашег краја и у циљу опште користи, приведу експлоатацији. У једном од својих ранијих чланака, у чланку о рудном благу Црне Горе, навели смо, примјера ради, имена неколика италијанска научника који су вршили геолошка испитивања код нас, чиме се, поред других очигледних примјера, јасно потврђује наша горња констатација.

У духу тога историјског интересовања за наше економске могућности и проблеме, ми схватамо и једну високу посјету која је ових дана учињена Црној Гори. Национални савјетник, Њ. Е. Аралдо Ди Кролаланца, претсједник Националне организације бораца и Индустриског друштва за пољопривредну дјелатност, у друштву са претставницима италијанске привредне подузимљивости г. г. проф. Годором, маркизом Д-р Солором дел Боргом и командатором Романом, боравили су ових дана у Црној Гори, били су и гости Цетиња, гдје су у Гувернерству, у оквиру плана за материјалну обнову наше покрајине, са званичним факторима расправљали о нашим привредним питањима, а нарочито о могућности уређења терена у нашим крајевима и исушивању нашег подводног или мочварног тла. Расправљање о исушивању тла код нас привлачи на себе нарочиту пажњу и појављује се данас у особитом свијетлу, утолико прије што је Италија гдје год [illegible] своју заставу великим техничким, економским и социјално-културним [illegible]хватима посвједочи[illegible] цивилизацију.

[illegible] исушења нашег тла [illegible] овдје дозвољено да [illegible] италијански план [illegible] Скадарског Језера који је, [illegible]етком 1940 године, био предат нашим хидротехничким стручњацима на проучавање.

У [illegible] рад [illegible] план био предат, нашој земљи [illegible] је посјетио г. Чидонио, власник истоименог грађевинског друштва у Риму у [illegible] са хидротехничким радовима на Криму, Бојани и Скадарском Језеру.

Још од онда када се, услед насутости корита ријеке Бојане, подигла водена равина нашег језера и поплавила знатне комплексе одличног, плодног и масног обрадивог земљишта, питање исушења Скадарског Језера било је предмет проучавања, предлога и прижељкивања. У једном низу чланака о томе питању, бивши министар г. Д-р Перо Шоћ, прије неколике године, преко „Времена“ пружио је јавности пуно интересантних података, вјешто покупљених и згодно сређених. Штета је само што ти чланци нијесу оштампани у засебној књизи.

У раздобљу између свршетка прошлог свјетског рата и почетка новог свјетског рата, питање регулација ријека Дрима и Бојане и мелиорације Скадарског Језера проучили су у потпуности наши стручњаци. 1929 године била је образована таквована Скадарска секција под водством познатог нашег хидротехничког стручњака инж. г. Анта Целегина, која је имала задатак да проучи хидротехнички проблем Скадарског Језера и да изради план о извођењу радова. Тај план је, као што је познато, био израђен и обухватао је све радове на регулацији ријека Дрима, Бојане и мелиорације наше територије око Скадарског Језера. Према њему, извршењем предложених радова на нашој територији добило би се око 12.000 хектара новог плодног земљишта.

Ми сами нијесмо могли да извршимо ове радове, јер је у њима била и то много више, заинтересована ондашња албанска држава, која би, да се поменути радови изведу, добила далеко више површине за обрађивање него наша земља. Усто, преговори који су онда вођени између влада двије заинтересоване сусједне државе нијесу дали никакав резултат, а финансијска и економска ситуација наше земље није јој дозвољавала да се сама упусти у извођење поменутог хидротехничког плана. На тај начин је питање исушења Скадарског Језера, односно спуштања његовог водостаја, остало досад, а можда ће и убудуће, отворено и у очекивању рјешења.

Међутим, не само извјесна италијанска предузећа него и сама италијанска влада интересовали су се за питање регулације ријека Дрима и Бојане и мелиорације Скадарског Језера, па је италијанска влада тражила и добила на проучавање план наших стручњака израђен 1929 године.

Помоћу својих стручњака италијанско грађевинско предузеће „Чидонио“ било је проучило поменуто питање и израдило план рада, који је предвиђао регулацију Дрима с помјерањем његовог корита, регулацију Бојане и њено оспособљавање за пловидбу и мелиорацију равнице око Скадарског Језера и новог пројектованог корита Дрима, чиме би се, поред земљишта на нашој страни, на албанској страни добило 47.000 хектара земљишта.

Сада се наша покрајина налази под окупацијом италијанске војске, а албанска држава је у персоналној унији са Италијом, те рјешење питања хидротехничких, радова око Скадарског Језера зависи само од воље једне државе, тј. од воље велике Италије. Разговори које је на Цетињу, ових дана, водио Њ. Е. Кролаланца буде у нама наду да ће се у горњем питању већ једном са ријечи прећи на дјело, чиме ће бити задовољени општи интереси.

Д.

Кинеска ратишта

Главни стан јапанских империјалних наоружаних снага јавља да су ваздухопловне снаге из састава морнарице оборилe између 2 фебруара и 20 јула 325 авиона, разоривши 190 на земљи током напада на Новогвинејске базе, Саломонски Архипелаг и Аустралију, те у сукобима који су се одиграли у близини јапанских ваздухопловних база.

Губитцима непријатељског бродовља објављеним 18 јула треба додати сљедећа потапања: код западних обала Сједињених Држава 1 брод од 6.000 и 1 други од 7.000 тона; у ширини источне аустралијанске обале и у сиднејској вони — 2 брода од укупно 20.000 тона, 1 од 7.000 и 1 од 5.000 тона; у вони Дуч Харбура — 1 брод од 6.000 тона.

Одреди јапанске морнарице су током операција чишћења дуж једне ријеке заробили велики плијен који се састоји од најразличитијег ратног материјала. Јапанске ваздухопловне снаге оборилe су у Кини у борбама до којих је дошло 30 и 31 јула 13 америчких авиона.

Јапанска војска настављајући операције против 4 чунгкиншке дивизије постизала у централној Кини сјајне успјехе. Комунистичке јединице бјеже према брдовитој вони.

Трупе јапанске империјалне војске које су запосјеле цијелу чекјанску жељезницу отпочеле су нове операције против треће кинеске дивизије која је остала у југозападној вони.

Јапанци су изградили на острву Гуадалканалу у Саломонском Архипелагу многобројне аеродроме. Радове су извршили већином урођенички радници. Гуадалканал је једино острво у том Архипелагу које се може употребити за грађење аеродрома.

Званично је објављено да су ваздухопловне снаге из састава јапанске империјалне морнарице извршилe ноћно бомбардовање града Тауновила у сјевероисточној Аустралији. Тешко су оштећена ваздухопловна и војна постројења. Аустралијански главни стан јавља да су јапанске формације поново извршилe напад на Порт Дарвин. Други јапански напади били су упућени против сјевероисточне Аустралије и Порт Мореза.

г. СТ. ПАШЕВ, професор

МОРАЛНО УЧЕЊЕ ИСУСА ХРИСТА

VIII

Да би сликовито претставили историски процес живота, треба га упоредити с једном непрекидном, густо исплетеном мрежом, која се не може ограничити двјема димензијама. Поједини чворови и чворићи на тој мрежи могли би се упоредити са поједиинм крупнијим историјским личностима, а поједине нити, које их везују и уједињују — са утицајима, које те личности показују. Разумије се, да је то упоређење веома нејасно и близ̑ено, да бисмо схватили како историски процес живота у суштини, тако исто и утицај, који чини она или она историска личност. Али је привремен и ограничен утицај многих личности на процес живота, његов развитак и уздизање и многи одлазе у океан заборава. Али има много таквих личности чији се утицаји осјећају кроз читаве вјекове, прекидају се и поново јављају послије извјесног времена и ударају свој печат, како на интелектуалне, тако и на моралне погледе људи у наступајућим временима и епохама. Такви велики умови, као Сократ, Платон и Аристотело чинили су у прошлости, и чине данас, огроман утицај на људе. Класични књижевници и пјесници и данас васпитавају укус, износе идеале и утичу на формирање личности. Идеје Епикура и Лукреција извршили су снажан утицај на савремене и будућа покољења, а послије десет вјекова ако не заборављено, а бар прекинутог утицаја, поново очараше умове и од доба препорода и просвећености почеше стављати свој печат на религиозно-моралне претставе као и на живот једног знатног дијела људи. Они, и многи други, у давној и скорој прошлости, сачињавају читаве легије људи крупнога имена, чији се живот рад и дјела преплићу у историском процесу живота и који тај процес комплицирају, врше утицај на њега и улињују га овако или онако помоћу идеја које су му изложили и које га окрећу. Наполеон, као и други хероји ратне историје, и данас врше утицај, не само због тога што су читава покољења, у прошлости и садашњости, била у дјетињству „наполеоновци“ и чезнула за његовом славом, него због тога што се њихов геније показује у ратној вјештини, у ратној и грађанској историји, у законодавству и осталом, и према томе, он је дао један значајан прилог ризници живота.

При таквом стању ствари могли би да сматрамо, да је веома једнострана она теорија, која, да би објаснила историски процес живота, не урачунава личност скоро ни у што, већ је претана у оне околности, средине и утицаје, који је стварају. Без сумње, околности су веома важне и ми их не можемо игнорисати, али ништа мање није важна и очигледна чињеница, да велике личности покрећу животни процес, да су изнад свих људи и као свјетовници, не само што освјетљавају пут, него и формирају људе утицајем својих идеја.

Историска личност може бити предмет оцјене, како по значају њеном у једном одређеном историском моменту (вријеме живота и рада, као и вријеме интелектуалног или идеолошког уздигнућа) тако и у вези с оним утицајем који она чини на живот одмах или задуго послије своје смрти. Али има још једна страна и веома важна страна, која је такође предмет оцјене, а која игра изванредно велику улогу у историском процесу и која је скоро значајнија од свих других. То је дјело које је та личност створила, наравно посматрано са једног вишег духовно-моралног становишта и цијењено по својој ненадмашности, универзалности и узвишености. Када то дјело не остаје замљево, када оно одише сјајем љепотом и моралном чистотом и узвишеношћу свога творца, када је он оваплотио у свом животу учење које је проповиједао, можемо рећи да је постигнута једна виша хармонија између убјеђења и дјела, да је остварен идеал праве људске личности. Сократ, на примјер, бар по ономе по чему нам се јавља у историји, једна је изузетно симпатична историска личност. Исто је тако симпатична личност и Епикур који отскаче као моралиста и који је као велики и чисти аскет имао сљедбеника, без обзира што у основи његове филозофије лежи материјализам. Једно загледање у живот и дјела таквих великих људи, великих реформатора, религиозних и филозофских или политичких јевних радника, као што су Мојсије, Буда, Мухамед и др., показало би нам низ личних духовно-моралних квалитета и духовних снага које их уздижу и које су уплетене у историске временске услове са читавим сложеним процесом идолошких и других утицаја, објасниће нам не само унутрашњи значај њихових дјела, велики утицај који су чинили на њихове одушевљене сараднике и покољења, него и на читаву историју која за њима сљедује, а која открива развој њиховог дјела. Управо то пажљиво загледање у то грандиозно по своме замаху дјело овога или онога реформатора, овога или онога јавнога радника, показаће нам, да се не само његово дјело, него и он сам оцртава у оквиру једне људске природе. Ми смо у стању да видимо генија или средњу пермутацију услова, који га прате у правцу живота.

Социјална и морална биједа Британског Царства

Уколико се война и политичка ситуација Велике Британије погоршава, утолико више обећања сије та земља на све четири стране свијета. Та обећања се односе на многе земље, које већ не знају шта да са њима и раде, а нарочито на њене колоније, њене савезнике и на сам њен народ.

Што се тиче британског народа, његово потпуно неповјерење према обећањима оних неколико капиталиста који држају британском политиком јасно се огледава у све већем прилажењу комунистичкој странци. То је једно зло, које само у себи носи пропаст, али пораст тога зла у Великој Британији је очигледно, па и врло логично. Социјална политика те земље је ванредно заостала. Британски народ, који ју је игнорисао, као што је дуго игнорисао радлоге и одговорност овог рата којега је хтио и распалио његов трговачки империјализам, отпочео је да скоро истовремено схвата и двије чињенице, те би хтио да његов садашњи рад и борба буде заиста његова коначна борба, наглашавам „његова“ а не „њихова“, тј. никако не и Британија. Британски народ, она широка маса, која је потпуно збуњена између двије антагонистичке пропаганде које у садашњем тренутку конвергирају — псеудонационалистичке и большевичке — не види гаде управо ништа. Али он је ипак схватио да је био увијек жестоко искоришћаван, те се сјетио (цитирамо лист Дејли Телеграф) да је у његовој средини између прошлог и садашњег рата било много милиона невапослених, управо онда када су горе падале најмасније зараде, и према томе, је из таквог сазнања морао да изврше и неке конзеквенце.

Тако је нпр. дошло до борбе коју су рудари из угљенокопа отприје годину дана повели да би постигли ма и најмање побољшање плате, а у којој су постигли само нека дјелимична и потпуно неодговарајућа олакшања... и након бесконачних парламентарних дискусија, д. бивен је сљедећи владин одговор (при чему су у њој већ одавно засједавали и лабуристи): „Влада намјерава да преузме потпуну контролу над рудницима али не жели да изврши никакву темељну промјену у финансијској структури те индустрије“. Наравно тако шта не тражи посебне коментаре.

Говори се на велико и пише се на велико о породици, о материнству, о заштити дјеце, о помоћи странцима, о народној просвјети... али, исто тако као што је Рузвелт морао открити да у милијардерској Америци постоје стотине хиљада анлфабета, тако су црквене власти британског царства, у години 1942 послије рођења Господњег, одједном откриле потребу да објаве на уста бискупа Кентерберијског да би се основни циљ васпитања у Великој Британији морао састојати у томе „да се од Британаца направе хришћани васпитањем које би их научило како се поступа са људским бићима“.

То је био један риједак случај када је на уста тог високог британског црквеног јерарха изашла истина. То знамо ми, а зна то одлично и британски народ.

Још једна мала карактеристика: када су оријанско-кинеске чете извеле свој алосрешки противнапад у Бирми, који је у правм часовима створио илузију у неки тобожњи срећни исход, нагло су скочиле акције бирманских петролејских друштава на лондонској берзи. На то су милиони невапослених Енглеза могли само да поставе питање: „Да ли се ми за ово боримо?“ Наравно то је било само реторичко питање, тј. такво које није очекивало одговор. И наравно одговор није ни дошао.

Тај одговор се међутим све јасније кристалише у мозговима британских широких маса, а несрећни ход војних операција чини да им садашња ситуација нагледа све неиздрљивијом и рађа мисли о потреби енергичне интервенције са њихове стране.

† Раде Марковић

из Клачане, општине Кочанске срена
Никшићког.

У борбама против окупатора у околини Никшића изгубио је живот и рањен е раде и упућен на лијечење у Италију. На овом путу у војној болници у „Болоњи“ у Бару испустио свој умрлу главу у крушу дана 14 јула 1942. Тијело мјесто сахрањен је у гробљу б ске „Беле зе“ „Гроб брјег“ у Бару.

Покојник је испраћен су озбиљне изучешћу грађанства цивилних и војних власти, чиновништва и грађана из Бара, и са свим војничким почастима од Италијанска Команде Мјеста и наоружаних националиста из Бара, а у кондуктиу националних трупа, сектор Сарко, у чијем Милов Лековићем.

Код капеле спровод је сачекао претсједник општине Бијеле брат Јеремија Ћеребић са општинским чиновницима и грађанима из Старог Бара.

Опијело су извршили свештеници: Павле Радуновић, Мило Копитовић и Блажо Станковић.

На гробу са покојником се опростио дирљивим говором брат Петар Вучићевић, секретар мјесног националног одбора у Бару.

Ни ко иза своје смрти оставио жену и 4 незбринуто дјеце, који им остави вјечиту успомену како се служи и бори за народну слободу и націју.

Покојнику нека је лака грудa земље, а његовој породици и родбини утјеха и наше саучешће.

Л. П.

СРПСКО-АРБАНСКА БАНКА НА ЦЕТИЊУ

одржаће ОСАМНАЕСТИ редовни збор акционара дана 30 августа 1942 год. у 4 сата послије подне у банчиним просторијама у Његошевој улици бр. 110 са слиједећим дневним редом:

1) Избор дјловође и двојице акционара за овјеру записника и бројење гласова;
2) Извјештај Управног одбора о раду и рачунима за 1940 и 1941 годину;
3) Извјештај Надзорног одбора;
4) Давање разрјешнице Управном и Надзорном одбору за рад и рачуне у 1940 и 1941 год.;
5) Избор чланова за Управни и Надзорни одбор;

Акционари, који желе присуствовати на овом збору, дужни су да положе свје акције на довјетвеној благајни најкасније до 23 августа 1942 год.

3-3 Управни Одбор

ИЗ УРЕДНИШТВА

Никакве огласе, захвалнице и најаве чећемо штампати ако се новац унапријед не положи према утврђеној тарифи.

На домаћу Нилске делте

Са продором осовинских трупа до британских положаја код Ел Аламеина зашла је борба у најближу околину Александрије.

Вијести које су стигле преко Истамбула, јављају да је британска флота услед кат строфалног развоја војних операција побјегла из Александрије и склонила се у Суески Канал, ближе Црвеноме мору. Таквој вијести наравно не треба придавати никакав велики значај. Важност Египта, тог срца британског Царства, намеће нам претпоставку да ће се Енглези за те крајеве најогорченије борити. Али ипак на леда да се они већ не осјећају најсигурније на својим положајима, те да је паника продрла у саму Александрију. Тако је из тога града већ исељено много енглеских надлештава. Сем тога су догађаји на фронту бацили своју сјену и на берзанско пословање у Каиру. Тако су акције разних енглеских компанија претрпиле знатне падове цијена.

Изредни догађаји наметнули су и изредне одлуке. На основу закључка донешеног у Лондону, који ослашћује енглеску владу да мобилизује поданике влада са којима је Енглеска склопила савез, мобилизовани су сада многобројни у Египту насељени Грци, како би се том новом страном топовском храном попуниле огромне празнине што их је претрпила у жестоком бојевима злосрећна британска осма армија, тучена на свим мораничким фронтовима. Али та мјера је изазвала велику нервозност, будући да се на британски позив одазвао само врло мали број у Египту настањених Грка, тако да се морало прибјећи полицијским мјерама. Та мобилизација није ни уз полицијску помоћ одлако прошла, јер су Грци у многим случајевима пружали најогорченији отпор, тако да је долазило чак и до оружјних сукоба.

Египатски министар претсједник Нахас Паша изјавио је да та британске вијести редовно обављетавају о догађајима на фронту. Ту је изјаву дао насумице, вјерујући британ ким обећањима. Уствари се међутим догодило да су та обавјештења стизала веома полако и са огромним задоцњењем.

Брзи марш осовинских трупа кроз египатску територију изазвао је дивљење цијелог свијета. Италијанске и њемачке трупе продиру кроз пустињу у пратњи многобројних колона теретних кола, подесних за кретање по пјешчаном терену, иза којих слиједе многобројна извијачка кола и јахачи дева. Њима је успијевало да се кроз тај тешко приходни терен помичу просјечном брзином од 15 километара на сат, што се може сматрати пустињским рекордом, нарочито обиром на то што је продирање вршено у непрестаној борбама. Снабдијевање водом и хљебом, као и са разноврсним резервним дјеловима функционирало је одлично. Осовинским трупама је успјело да успут, дуж египатске обале и пруге Марса Матрух—Александрија освоје многобројна складишта намирница. Сем тога је војсци много олакшано тиме што јој авиони често бацају огромне блокове леда.

Док италијанско-њемачке трупе овако у најбољем реду марширају, влада код Британаца права збрка. Енглески механичари се презнојавају свуда на окрајцима путева настојећи да поправе разорене и из строја избачене тенкове. Хучинлек би радо непријатељима дао отворену борбу, али су његове везе између појединих јединица у толикој мјери олабављене да му је апсолутно немогуће ни помишљати на развијање отпора на широком фронту. Таква енглеска нада постоји још једино обиром на Катарска блата која сувају пут према Александрији. Међутим су Енглези, и поред тога што им стижу појачања, потпуно свјесни тога да је тренутак до крајности критичан. Толико критичан, да се од њега могу очекивати судбоносне послједице не само за Енглезе, већ управо за демократије.

ИЗ ПРАВНЕ ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ

О правном лицу

Код лаика, код неправника, појам правног лица је нејасан. У већини случајева они мисле да је правно лице оно које има правничку необразбу. Међутим, то мишљење је погрешно. Под правним лицем у праву се подразумијева сасвим нешто друго. Покушаћемо да то, у кратким потезима и на популаран начин, објаснимо у овом чланку.

Са општег правног гледишта, све што постоји око нас претставља лица и предмете права, подмете и предмете права, субјекте и објекте права. Субјект права јесте носилац права и обавеза. Објекат права јесте оно што претставља садржину субјектова права или обавезе, односно оно на чему или према чему субјект врши своја правна овлашћења или испуњава своје правне обавезе.

До су објекти права ствари, животиње, услуге или извјесна права (нпр., што се овог послиједњег тиче, сопственику мјеница, као субјекту права, не само да је објекат права мјенични папир, него му је објекат права и право садржано у мјеничном писмену). — дотле су субјекти права *људи*, њихове удруге, а понекад и извјесне имовинске масе са специјалним циљевима али вођене и управљане од људи. Некада, док је постојало ропство, и људска бића, робови, били су објекти, предмети права. У модерно доба, под утицајем хришћанске цивилизације, сви су људи постали субјекти права и обавезе, те тако у цивилизованим народима ниједан човјек није више објект права.

Као што смо напоменули, субјекти права могу бити људи, људске удруге или имовинске масе са специјалним циљевима (имовина — циљ). Ту, дакле, видимо двије врсте лица: физичка или природна лица (човјек) и нефизичка лица (људске удруге, имовине — циљеве). Ова друга врста лица, тј. људске удруге и имовине — циљеви, у праву се називају, за разлику од физичких лица, *правним* лицима. Дакле, правно лице — насупрот мишљењу већине неправника — није ни човјек са правничком необразбом, нити пак ниједан други човјек, већ је *правно скуп људи или имовина којем је правним поретком признато својство да буде носилац права или обавеза.*

Установа правних лица у праву је створена из чисто практичних разлога. Током друштвеног живота и нагомиланих искустава показало се да је правном систему, у постизању својих циљева и ради лакше и брже евиденције, лакше описати правним скупинама, замишљеним као правне јединице, него огромним мноштвом правних субјеката као појединаца.

Правна лица могу бити једноправна (држава, општина и т. д.) и приватноправна (трговачка друштва, привредне задруге и т. д.). Све зависи од тога ко их је створио и са каквим циљем: ако их је створила држава да послуже извјесњу неких њених јавних циљева, биће *јавноправна;* ако су их створили приватници да послуже неким њиховим, било привредним или идеалним, циљевима биће *приватно правна* правна лица.

Правно лице претставља једну личност у праву. Обична физичка личност у праву — човјек — има извјесну количину јавних и приватних права, која се, према класификацији Римског права, могу сврстати у четири групе: *ius suffragium, ius honorarium, ius conubium* и *ius comercium* активно и пасивно изборно право, право часнштва, право брака, родитељства и старатељства, право имати својину (са секторским правима), склапати уговоре и бити наслједник Поред ових, свако физичко лице има право на име, право на слободно кретање, право на заштиту, право на рад и зараду и т. д. — Што се тиче права која може да има једно правно лице, постоји опште правничко мишљење да по правилу правно лице може имати сва права која има и физичко лице, сем оних права која су искључиво зависна од природе физичког лица као такво. Јасно је, напр., да једно трговачко друштво, као правно лице, не може имати право женидбе и удадбе или право родитељства, јер оно нема она физичка и природна својства од којих зависи постојање и вршење тих права.

Свако правно лице има право на име (назив) и своје сједиште, право на државну заштиту, право на обављање рада, право на стицање *своје* имовине, право на склапање уговора са другим правним лицима или личностима у праву, право да буде насљедник, право да се пред судовима појављује као једна процесна странка (или као тужилац, или као туженик). Оно од јавних права има само нека, и то таквана рефлексна права; а од приватних права има стварна, облигациона, насљедна и нека лична права (али не она која, због немања својства природног лица, не би могло вршити.)

Правно лице не може постојати ако није од државе односно од правног поретка, признато као такво. Оно се формира саобразно постојећим законским прописима, а обично своју перфектуацију има да захвали увођењу у односне јавне регистре. Из тога из лази да сваки скуп људи или свака имовинска маса није правно лице, већ је правно лице само онај скуп људи или она имовинска маса, коју, односно којој држава призна то својство.

Правник

Како је дошло до антисовјетског крсташког рата

II

Када је Молотов 12 новембра 1940 године стигао у Берлин, водио је са Хитлером врло детаљне преговоре. Том приликом је поставио захтјеве, који су за Њемачку били апсолутно неприхватљиви. Молотов је упитао да ли би се њемачке гаранције Румунији односиле и на Совјетски Савез — тј. затражио је слободне руке за освајање Румуније. Изјавио је да је Совјетски Савез угрожен од Финске и затражио да Њемачка не помаже Финску у случају рата са Совјетима. Он је хтио да пошаље совјетске трупе у Бугарску, изјављујући великодушно да би био спреман да трпи и надаље бугарског Краља. Најзад је захтијевао запосиједање неких важних упоришта на Дарданелима, тако на примјер Босфора, или другим ријечима анексију турског територија. Совјетски Савез није могао имати никакаг политичког ни историјског права ни на једну од тих земаља. Хитлер је одбио ове захтјеве, у чутном облику, али на енергичније. Од тог времена постајали су Совјети све више непријатељски расположени. У Румунији је њихова агитација довела до покушаја пуча једне радикалне групе легионара, у Шведској и Норвешкој развијао је комунизам највећу агитацију, у Француској је отворено сарађивао са Де Голом, дакле свуда је пружао руку непријатељима Њемачке и подбадао их. У Југославији је он већ одавно био активан. Још 13 септембра 1940 године јавио је њемачки посланик у Београду о једном васиједању комунистичких функционера оружаном у Загребу, гдје је било дато сљедеће разјашњење: „Према информацијама добивеним из Русије треба да предјели Словачке, Мађарске, Југославије, Бугарске, Румуније, као и до сада од Њемаца запосједнуте Пољске постану руски протекторат. То ће се провести наравно када се буде видјело војничко слабљење Њемачке, које се исчекује“. У Југославији је совјетска пропаганда узела маску заточника свих словенских народа, те је покушала да гурне Србе у рат. Сличне покушаје подузела је и у Бугарској, гдје су они услед старог срдачног бугарско-њемачког пријатељства остали без успјеха.

Такође и у Мађарској вршила се под разним националистичким паролама пропаганда против Њемачке, а у протекторату су се такође појављивали такви покушаји. Совјетска штампа постајала је уз то све непријатељска. А све веће масе совјетских трупа гомилале су се на границама Рајха, тако да је Њемачка била присиљена да тамо држи све више трупа. Када је у Југославији дошла на власт влада пучисте Симовића, потписао је Совјетски Савез већ сљедећег дана са њом пакт о пријатељству и ненападању, који је требао да јој појача вазлеђе. У београдском совјетском посланству нађен је један документ, у којему је стајало: „Совјетски Савез ће тек у одређеном тренутку реагирати. Силе Осовине су још више распршиле своје трупе, и стога ће СССР изненада напасти Њемачку. При томе ће СССР прекорачити преко Карпата, што ће бити сигнал за револуцију у Мађарској, а преко Мађарске ће црвене трупе прећи у Југославију и набити на Јадран, те ће одвојити Балкан и Блиски Исток од Њемачке. Када ће се то догодити? У тренутку који ће Совјети сматрати најповољнијим за тај потхват!“

У међувремену су се огромни контингенти совјетских трупа покупили на њемачкој граници, у свему 160 дивизија. Њихове претходнице су већ избијале на територију Рајха. Више се није могао губити ни један час. И тада је Хитлер донио брзу одлуку да се у заштиту цијелог не европске културе пре[illegible] против[illegible]д.

Сл[illegible]мом [illegible] ученим у августу 19[illegible] године доб[illegible] је Совјетски Савез [illegible] у свом животном про[illegible] милој вољи и да води [illegible]овачку развмјену са Европом, [illegible] којој ће осовинске силе увести нови поредак. Али у принципијелној агресивности против цијелога остатка свијета, па и большевизам да искористи [illegible] велики европски рат само за циљеве коминтерне, да би [illegible] европске народе у [illegible] крваво совјетск[illegible] револуцију на цијелом континенту. Са Совјетским Савезом није се могао постићи никакав мир ни споразум, јер је он према свим осталим државама принципијелно зауимао став револуционарне борбе, и систематски радио на њиховом разорењу и освојењу. Јер большевизам не само да јесте свјетски непријатељ, већ он и жели такав да буде. Против тог непријатеља подигле су се уједињене армије Њемачке, Италије, Финске, Словачке и Румуније са многобројним добровољцима Данске, Фландрије, Холандије, Валоније, Француске, Норвешке, Хрватске и скоро свих осталих европских нација. Све се то окупило на источном ратишту, гдје се сада одиграва процес уништавања Совјетског Савеза. Ова страшна мора ће бити уништена, а цијела Европа ће моћи да живи мирније, срећније, да буде задовољнија и да спокојније ради, када тај страшни баук буде нестао, а они несрећници које је он 20 година њечио од границе Пољске до Тихога Океана благословиће једнога дана у оружју уједињену Европу која их је ослободила.

РАДИО-ЦЕТИЊЕ

ТАЛАС ДУЖИНА 218 М. РАВНО 1381 КИЛОЦИКЛ

Приморској радиофонској станици преноси свакодневно сљедеће програме:

Од 12,30 до 13,45 часова: Музички програм;

Од 13 до 13,15 часова: Знак тачнога времена и дневник на италијанском језику;

У 13,15 часова: Дневник на српскохрватском језику.

Од 19,30 до 20 часова: Музички програм;

Од 20 до 20,40 часова: Знак тачнога времена и дневник на италијанском језику;

Од 20,40 до 21,30 часова: Музички програм;

Од 21,30 до 21,45 часова: Дневник на српскохрватском језику са биљешкама енгл. Тројкога Пакта и евентуалним политичким коментарима;

Од 21,45 до 21 часова: Музички програм;

У петак у 21 часову: Радио-комедија;

У суботу, у 19,15 часова: Час за војнике;

У недјељу, у 12,30 часова: Духовна музика;

У недјељу, у 19,15 часова: Пренос за дјецу;

У недјељу, у 19,50 часова: Спортске вијести (пренос са Рима).

РИЈЕДАК СЛУЧАЈ

Осуђени убио свога џелата

Комунизам у Црној Гори је показао безбројна и до сада нечувена чудеса. Тај проклети комунизам и његови ширански претставници, натјерали су наш народ да се одриче од свега онога што је народу, као нацији, потребно. Натјерали су га да се одриче: вјере, породице, племена и својих традиционалних обичаја, а то је за наш народ највећа светиња.

Овакав програм ширанског комунизма уштјало је, за њега позитивно, на малољетне, јер нијесу разумјели шта би претстављало један народ без вјере и обичаја и нијесу схватили послједње кривоно комунизма. Старији паметнији и искуснији људи су наравно осуђивали шакав програм комунистичких џелата, па су се томе и таквом раду пробјавили а вјероватно онамо које су били ван одношаји од ума којег од комунистичких џелата и шинјуна. Ти људи су били већином национално настројени и код такви су били и жртве кривих партизанских џелата.

Овоје изнесли случај који се одиграо са резервним кадетом II класе Симом К. Ивановићем, који се и поред пријетње партизана осуђивао да јавно критикује њихов кривни рад и њихову пробијвнародну пропаганду.

20 маја ове године, Ивановић је сједио код се је фамилије у село Праћу, одијетна Лукавска. Сунце је било на закоду када су дошла два незнајнта му партизана до зуба наоружана. Улизели у кућу они упитају: „Јеси ли ти Симо Ивановић?“ „Ја сам“ — одговори Симо. „Дижи се. Позвати си у штаб“ — проговори један од партизана узимајући пушку на тоћоне. Како је било скоро сунце зашло и ноћ се приближала, а Ивановић је добро знао њихову намјеру и цијеа одвоћена упитао их: „Дали би могли поћи сјутра јер је сада скоро мркло а ја слабо видим и не могу да се добро крећем“ „Не може никако“ — грубо одговоре партизани. „А би ђе је то, зашто штаб код кога морам да се јавим.“ „Наш штаб се налази у ближим шћоле у Праћу, а ти ћеш бити одвиједе поћи и на планину.“

Послије шћвог грубог одговора партизана, Ивановић се морао дићи и поћи уз пратњу два партизана, један исиред а другог позади, док нијесу стигли у штаб тоје је Ивановић и пренокио под јаком стражом, без да су му дали шта за јело па чак ни воде да пије.

Колесар тоа штаба био је неки Косто Шарановић из Сњува, а иначе познатија крволок главнога штаба.

„Зашто сам ја овоје доведен и шта ви хоћете од мене“, — упита Ивановић колесара Шарановића, у јутро 21 маја, нашто му овај одговори: „Ти сам невоћеан за ову нашу свету борбу, разбијан је, и критикујеш наш рад, па зато треба да будеш убијен и то кеш бити одведен на планину.“

Ивановић је замолио и изјавио као послједњу своју жељу да му не би поубијали фамилију и да га укопају код цркве у Праћу, па им је додао: „А мене убиће ако хоћете и тоћом, то ниће ништа спрашно.“ Молба Ивановића за њих ниће преслијевала ништа јер му нијесу испунили ни једно ни друго.

Колесар Шарановић је одредио два партизана којима је саобштио и наредио да они треба да Ивановића поведу и убију а дао им је и неко писамце. Ови два партизана су повели Ивановића. Када су били мало одмакли почну се њих двојица нешто договарати, и један од њих је рекао; „добро ако ти то узимаш на своју руку“, а други му одговори: „Ја сам објаво доћиа оних срсова а не да неби могао овоа ђеда савладати“. Тада се један од њих усјани а други продужи даље са Ивановићем са намјером да га убије. Водио га је у планину Војник док нијесу стигли до једне усјте шуме. Ивановић је шада пјитао свога џелата: „Јели молим ће како се ти зовеш“. „То није твоја сјтар“ одговори џелат-партизан. „Ада из кога си мјеста“ одјеђ упита Ивановић. „Ја сам из Боке рече џелат и додаде: „Стој! Ја ће овђе морам убити јер ми је тако наређено а када би ми наредили ја бих и свога оца убио“ Изговоривши ово џелат окрене пушку на Ивановића и окине, али му мешак не ушла. Док је џелат покушао да поново напуни пушку Ивановић искористи прилику и са једним одвећом са којим се је штитао, нанане и удари свога џелата по глави а онда се са њиме и у коштац дохватји. Џелат је тако обалио Ивановића на земљу али Ивановић га докоља за пушку са намјером да му је одузме. Видећи да му неможе ништа учинити, јер је џелат био јако смазан, извади некако Ивановић један нож и са неколико снажних ударача у грса обори џелата са себе.

Џелат се мртав стјровоштао на земљу, а Ивановић је докопао његову пушку и тридесет мешака и побјегао у планину да се чеби сусјтјели партизани, гдје се крио седам дана и седам ноћи, без парчета хљеба, све док су националистичке трупе 26 маја дјели Крково и Гладачку пољану. Ивановић је шада доишао код њих једва жив од глади и жеђе.

Ивановић је сјтар преко 60 година а његов џелат је имао око 30 година. Овај је био и код главног штаба у Горње Поље џелат и крвнр.

Симо К. Ивановић је рођен у Куче, а сад као избјеглица из Мешохије живи овоје. Као официјр је био храбар а међу друштвом јако омиљен и призван.

Н. В.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Радови у кукурузном пољу послије окопавања

Земљорадници су општег мишљења, да је окопавањем и огртавањем сав посао око гајења кукуруза за вријеме његовог пораста свршен. Међутим, има још радова око кукуруза, који могу, кад се правилно изведу, да повјачати принос у врну по множини као и по квалитету. Ови радови нису замашни, лако и брзо су изводљиви, а извајају се према потреби, а то су радови око кидања заперака, уклањања *јалових биљака и сузбијања кукурузне сијети.*

Кидање заперака: Кад год се дешава, да код кукурузне биљке избијају из коријенског врата странски избоји, таковани заперци. То су стабљике, које су нешодне, које много исцрпе земљу, тако да главна биљка оскудијева на храни, слабо изграђива клипове, а зрно закржљави. Заперке треба *одламањем при дну кидати, тако* да се главна стабљика при томе не повриједи и покладати их стоци.

Уклањање јалових биљака — јаловка: Кукурузна биљка истјера засебно мушке и женске цвјетове. Мушки цвјетови налазе се на врху стабљике у метлици, а женски на клиповима. За вријеме оплођавања сипа метлица жуњкаст цвијетни прах, који се хвата на косицу, коју је биљка истјерала из клипа (класа). Дешавају се случајеви, да биљка истјера само метлицу а никакве клипове (јаловка). Цвјетни прах јаловке оплођава женске цвјетове сусједних биљака, јер на јаловки нема шта оплодити. Овакве јаловке треба на вријеме уклањати, поготово тако се намјерава из овог поља остављати арно за сјеме, јер се јаловост наслеђива.

Сузбијање кукурузног сијета: Сијет (гара) на кукурузу је гљивична болест, која се тамо, гдје се је појавила, брзо шири, те осјетно смањује принос у врну. На стаблу, на цвјетовима израсту мјешинасте квргe, величине песнице па и веће. Почетком сребрнасто бијеле боје, касније прсну, те расипају своју црну прашнату садржину. Тај црни прашак није ништа друго, но сјеме ове гљивице. Помоћу вјетра тај се прашак шири и заразива остале здраве биљке. Чим се ове квргe појаве, треба их оштрим сечивом изрезати, без просипања изнијети из кукурузног поља и спалити, како се не би болест ширила даље. Даљне мјере сузбијања: Избјегавати гнојење кукурузу стајским гнојем, у коме има кукурузовине заражене прашком од сијети. Тамо гдје се ова болест појављива у великој мјери, у опште избјегавати гнојење кукурузу свјежим стајским гнојем. Такође квашење кукурузног сјемена прије сјетве у раствору плавог камена, формалину, односно запрашивање сјемена разним средствима против гљивичних болести.

Инж. Н. В.

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Саопштење

Комисија опуномоћена да одлучује о промјени у лире динара задржаних у депозиту завршила је свој рад па је према томе у смислу Дучеове одредбе од 18 маја 1942-XX. престала да функционише 30 јуна ове године Упозоравају се заинтересоване особе да су комисијине одлуке у вези са депозитима, који су у своје вријеме били образовани код разних мјењачких уреда и са молбама за накнадну замјену добивеним до 30 јуна ове године саопштене четињској филијали Банка д Италија.

Заинтересована лица треба да предају своје признанице уредима за цивилне послове односних среских начелстава, преко којих ће Банка д Италија извршити дознаку противвриједности замијењених депозита или саопштити мотивацију одбијања пристанка.

Овим саопштењем се потврђује да је динар на основу чл. 2 Дучеове Уредбе од 6 октобра 1941 XX. године изгубио сваку законити вриједност.

Постављени су ва шумске чуваре при Среском начелству

У Андријевици: Јаблан Александар; у Колашину: Кнежевић Иво и Кнежевић Илија; у Бијелом Пољу: Вуковић Бошко; у Подгорици: Тодоровић Богдан; у Беранама: Вујовић Блажо; у Шавнику: Арчон Јован и Ђурђевић Павле; у Бару: Капичић Стево; у Пријепољу: Секулић Михаило; у Пљевљу: Јовановић Петар.

МАЛИ ОГЛАСИ

Моју матурску диплому из подгоричке гимназије 1933—34 школске године изгубиле сам, те је овим оглашавам неважећом

Милош Р. Љумовић
студент филозофије
Подгорица — Нови пазар

3-3

Моју личну легитимацију издату ми од стране Општине четињске под бројем 874 изгубио сам, те је оглашавам неважећом

Мило А. Мироновић
из Четиња

2-3

Моје свједочанство о свршеном седмом разреду подгоричке гимназије 1940/41 школске године бр. 24 изгубио сам, и оглашавам га неважећим.

Папићевић Радованов Милан
свршени ученик VII раз. гимназије
Данилов Град (Косови Луг)

2-3

ПЧЕЛИЊАК НА ПРОДАЈУ

Продаје се 40 кошница (улишта) југословенске писке, евентуално са прибором.

За цијену и услове обратити се

Ристу Куслеву
зубном љекару — Подгорица

2-3

ПРОДАЈЕ СЕ:

Мушки златан сат и ланац, ручни женски златан сат, сребрна пашада, два пара новог и два пара половног мушког одијела, два нова женска капута и др.,— дјелимично за паре и намирнице.

Питати код Вукашина Павличића Иванбегова 19

1 3

Моју личну легитимацију издату ми од стране општине четињске под бројем 3217 изгубио сам, те је овим оглашавам за неважећу.

Ивановић Илија
из Четиња

3—3

Продаје се намјештај. Питати у Скадарској улици бр. 12 други спрат од 9 до 16 часова.

3 3

Моју матурску диплому издату ми од Четињске гимназије изгубио сам, те је оглашавам неважећом.

3-3 *Јашар Рамусовић*
Четиње

Легитимацију издату ми од стране општине Четињске изгубио сам, те је са овим проглашавам неважећом.

Легитимација је била под бројем 472.

Панто В. Вукоковић
пиљар из Четиња

1 3

Мога брата Радована М. Ђурчковића, учитеља у Шаранцима, среза шавничког, убили су партизани мјесеца маја 1942 године.

Молим свакога онога, ко ма шта зна или буде сазнао о његовој смрти као и извршиоцима његовог убиства, да ме наводи обавјестити путем Уредништва листа „Глас Црногорца" на Цетињу. Нарочито молим сеоске сеља Шаракаца на чиј је територији убијен мој рођ. брат да ме о његовом убиству извијесте, за чем ћу бити вјечито благодарна те дати пристојну награду.

Раке М. Ђуричковић
из Четиња

3—3

Моју кућу која се налази у Доњем-пољу — кафана „Излет" продајем из слободне руке.

За услове обратити се власнику Његошева улица бр. 62.

3-3 *Перо А. Пејовић*

НАМЈЕШТАЈЕ

Потписати тражим интелигентну женску стару од 18—30 година са праксом за кафанску радњу. По могућности треба располагати италијанским језиком. Политички мора бити потпуно исправна, те посједовати прописне л[illegible] Награда пристојна.

За у[illegible] се лично

Лазару Мраовљевићу
[illegible]ма „Добровољац"
[illegible]ека Павловића 19
Четиње

2 3

ОГЛАС

Продаје се слободне руке ничим неоптерећену своју имовину: 1) Једну приаемну кућу у Подгорици — стара варош близу Сахат куле — Аливодића улица 36, која има двије собе, ходник и вана посебна кужина, пред кућом бунар. 2) Четири пара орање земље на путу улице Никшићке и Зетске" ограђена, поред жељезничке пруге. Земља је првокласна, плодна и питома, мјесто погодно за башту и подизање куће на истој.

За услове и погодбу обратити се г. Ристу М. Поповићу — Подгорица Балшића бр. 41.

Власник
Омер М. Вранић

3-3

ЕЛЕМЕНТИ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Ријечи:

Passeggiare — шетати се; viaggiare — путовати; incontrare — срести; seguire — следовати; cominciare — почети; terminare — свршити aumentare — увећати; diminuire — умањити; guarire — излијечити; cessare — престати; bastare — задовољавати; costare — стати, коштати; piacere — допадати се; durare — трајати; burlarsi — шалити се; mancare — недостајати; fiorire — цвјетати; sembrare — чинити се; parere — изгледати; dopo pranzo — послије ручка; dopo cena — послије вечере andare a spasso — шетати се; riuscire — успјети; i b gni — купатила; forse — можда, вољда; il giudizio — пресуда, суђење; arguto — оштроуман, духовит; pervertire — покварити; il diritto — право; cacciare — ловити, (лов); la malizia — пакост.

Задатак 78

Ова ми се варош допала. Је ли почела већ представа у позоришту? Да почела је. Колико је коштала (стала) ова кућа? Чини ми се осамдесет хиљада лира. Јуче сам срео вашег брата, учинило ми се као да је тужан. Књиге које сте ми позајмили, много су ми се допале. Је ли вам била довољна сума коју сте понијели? Не, требало ми је још новаца. Имате ли сад много посла (molto da fare)? Да, наш се посао увећао знатно (di molto) за ове двије недјеље.

Античка мудрост

Мисли и изреке старих Грка и Римљана

Епифан, младић из Епидавра, пашио је од камена у мјехуру. Сјајно је у храму тоје му се приношјело да му је пришао Бог и рекао: „Шшоheш ми дашш, ако шше оздравиш?" Младић му је одговорио: „Десеш кликера". На шшо се Бог насмијао и обећао да ће га излијечишш. Кад је свануло, ошишао је здрав кући. —

Извјештај о оздрављењу из Епидавра.

Ни послије вина, ни у шареном одијелу, нека нико не пролази овуда. —

Натпис на Серапеуму у Делосу.

Он нема на шрчију лудску главу, ни руку, ни ногу, али његов дух, свеши и неисказани, иешшра свемир и обилјеже го хиШром мисли.

Емпедокле (490-430 пр. Хр.)

Мајка земља је све родила. Она све храни и опет прима у себе.

Епихарм

Природа се радо укрјева.

Хераклит 500 пр. Х.)

Све се спаја и раздваја. Све се враћа одакле је дошло: земља земљи, а дух небу. А ма ништа ту нема тешкога!

Епихарм (6 в. пр. Х.)

ПОЗИВ

Сазивају се акционари Зетске Пловидбе а. д. Цетиње на редовни збор, који ће се одржати дана 30 августа 1942 у 10 сати прије подне у просторијама Црногорске банке на Цетињу улица Његошева бр. 110, са слиједећим

дневним редом:

1) Извјештај Ванредног Комесара,
2) Подношење биланса и рачуна губитка и добитка за пословну 1940 годину,
3) Подношење биланса и рачуна губитка и добитка за пословну 1941 годину,
4) Измјена чланова 1, 9, 10 и 41 друштвених правила.

Редовном збору моћи ће присуствовати они акционари који буду положили своје акције барем осам дана прије збора код Banco di Roma, Cattaro, код Агенције друштва Зетске пловидбе у Котору или Црногорске банке Цетиње.

3-3

Ванредни Комесар

CONVOCAZIONE DI ASSEMBLEA

Gli azionisti della S. A. Zetska Plovidba con Sede a Cettigne sono convocati in Assemblea Generale Ordinaria per il giorno 30 agosto 1942-XX alle ore 10 nei locali della Banca del Montenegro a Cettigne in via Niegosceva No. 110 per deliberare sul seguente

Ordine del giorno:

1) Relazione del Commissario straordinario;
2) Presentazione del Bilancio e del Conto Profitti e Perdite per l'esercizio 1940;
3) Presentazione del Bilancio e del Conto Profitto e Perdite per l'esercizio 1941;
4) Modificazione degli articoli 1, 9, 10 e 41 dello Statuto sociale.

Potranno partecipare all'Assemblea gli azionisti che avranno depositato le proprie azioni al più tardi otto giorni prima dell'Assemblea presso il Banco di Roma a Cattaro, presso l'Agenzia della Societa Zetska Plovidba di Cattaro oppure presso la Banca del Montenegro a Cettigne

Il Commissario Straordinario

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Поводом тјешке смрти нашег никад непрежаљеног сина, брата, синовца, ујака и сестрића

† ВИДАКА (Дрела) ГАРДАШЕВИЋА

трговца

који залажући се до посљедњег даха за Национални покрет, вршећи достојно повјерену му дужност бр заробљен на службеном путовању у Јаворак дана 5 јуна о. г. и стрељан од разбојничке комунистичке руке, — стрељан да би „жедни исп" жељни људске крви отрал споје и онако окрвављене руке у крв и овог националног мученика.

Не можемо пропустити да се овом приликом изјављивање не захвалимо Команданту Пешијачког баталјона г. мајору Живку Бошковићу, командиру чете г. Радовану Вукићевићу, као и његовој храброј војсци, која не жедећи труда не помишљајући на опасности које су, сваког момента, могле и стићи кроз ватре да оркан омогаше нам пронаћи мртво тијело и донијети га на руку на главног пута.

Исту захвалност дугујемо г. г. Тошу Никићевићу, Стеву Благовићу и Милошу Вукаловићу, као и шоферима Воју Ђуровићу и Марку С. Ранчевићу, који заједно са нама похиташе проћи мртваст Дрела.

Нарочиту захвалност дугујемо претсједнику града Никшића као и грађанству Растока који нам својим присуством ублажише непроболне ране, за нелаборанним Дрелом.

Неизмјерну захвалност дугујемо Команданту среза, мајору госп. Радојици Мајушковићу, команданту места у Никшићу г. Расту Бошковићу, као и команданту Требјешког баталјона г. Сому Б. Мајушковићу на посјети.

Хвала Страшењанима, Озринићима, Студенчанима и Кличевљанима који у оволиком броју посјетише ожалошћену фамилију, и испратише покојника до вјечне куће, ублажујући нам бол и тугу.

Хвала г. Воју Зарићевићу на одржаном говору, као и свештеницима: Варићу, Николићу и Ђуковићу на извршеном опијелу.

Још једном хвала свима и свакоме који нас на ма који начин завуши у овој превеликој жалости.

Никшић, 26 VII-1942 год.

ДОЖИВОТНО ОЖАЛОШЋЕНИ:

мајка Марија, сестре: Милица, Илинка и Анђе; ујаци: Петко, Ђоле и Мијајло као и читава породица Гардашевића.

1—3

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE

Посљедње вијести са разних бојишта

ИТАЛИЈАНСКИ БИЛТЕН БРОЈ 797 ОД 3 АВГУСТА 1942-XX

Главни Стан Италијанских Наоружаних Снага јавља:

У Египту владају живи артиљериски двобоји. Ваздухопловства су са обадвије стране развила знатну дјелатност: италијанска и њемачка авијација је са видљивим резултатима гађала концентрације трупа и срестава у непријатељској позадини.

Противавионске батерије дивизије „Тренто“ погодиле су и разориле два британска авиона.

Осовинске формације бомбардовале су аеродром „Хал Фар“. Њемачки ловци оборили су у борби два Спитфајера.

Понављени ваздушни напади на један наш конвој, који је пловио Средоземним Морем, потпуно су сломљени брзим маневром бродова и успјешном реакцијом пратње.

Египатски фронт

Енглеско негодовање услед тога што генералу Аучинлеку није успјело да потјера осовинске снаге из Египта врло је велико, и налази одјека на страницама Дејли Телеграфа. Лондонски лист пише: „Генерал Аучинлек се заваравао надом да ће моћи изненадити силе Осовине у тренутку слабости и неспремности послије муњевитог напредовања које је отпочело одмах послије освајања Тобрука. Али је британски генерал морао констатовати, да су Италијани и Њемци учврстили своје положаје са којих неће моћи да буду лако потјерани. Усталом, годишње доба у којему је могућа широка примјена борних кола у пустињи сада се завршава. Египатска кампања биће од сада више дефанзивна него офанзивна. Од сада ће и Енглези морати да се укопају у ровове на истакнутим положајима напуштајући сваку офанзивну идеју јер су осовинске трупе испред својих линија створиле широке и ненадмашиве одбрамбене положаје служећи се линијама које су оставили Британци.

Бормардери су у многобројним формацијама долетјели над цесту која води из Александрије за Ел Алмеин, гдје су погодили великим количинама експлозива ту важну артерију. Са погођених објеката букнули су велики пожари које су наше посаде могле приликом повратног лета посматрати са великог отстојања. Истовремено са жестоким нападом на предјеле око Александрије извели су многобројни борбени авиони њемачког ваздухопловства важну акцију против египатских диспозитива британског ваздухопловства. Њемачке формације су напале са ниске квоте аеродроме у аони Каира. Изазвано је 6 великих пожара и тешко су оштећени хангари и складишта горива у којима су букнули јаки пожари. Приликом повратног лета опавили су авиони, који су учествовали у нападу на енглеске аеродроме око Каира, једну концентрацију моторних возила. Њемачки авијатичари су бомбама и ватреним оружјем напали непријатељске мотооклопљене снаге, задавши Енглезима нарочито тешке губитке. Једној формацији од 12 Макиа је јужно од Ел Аламеина успјело да опази, прогони и стигне многобројне бомбардере, који су летјели у пратњи 25 Куртиса. Тактика коју су примјенили италијански ловци омогућила је противнику да избјегне борбу која се развила изнад пустиње. Током борбе оборено је расиутрно 6 енглеских авиона, а можда и још 2, док их је 11 успјешно гађано из митраљеза. Сви наши авиони вратили су се у ред у своје базе.

Енглески авиони над Швајцарском

Енглески авиони су опет надлетали Швајцарску. Јутрос између 4 и 5 часова објављен је ваздушни аларм. Званична вијест вели да су авиони означени као непознате народности, долазећи са запада на великој висини надлетали швајцарску територију.

Большевички фронт
и постојано надирање њемачких јединица према циљу

Њемачке формације су за један мјесец напредовале у сталним борбама за 2 200 километара. На тај начин било је могуће задати тешке ударе дуж саобраћајних путева. Ово објашњава зашто Москва наставља са понављањем својих апела и позивањем војника на отпор до послједње капи крви као и то, зашто наређује војскама да се у бјегству реорганизују за послједњу одбрану. Лист „Цвелф Ур Блат“ на згодни начин приказује ново оружје којим се служе њемачке трупе. Док се операције настављају стиже на фронт све више усавршено оружје које ствара њемачка ратни индустрија. Лист приказује употребу нових бацача магле којима су се пјешадијске формације у послједњим борбама бациле у јуриш постигавши изванредне резултате. Сем тога су биле примијењена и друга оружја послије јуриша штука и организације јуриша са бацачима вјешталке магле. Пилоти новог оружја постигла је изненађујући ефекат.

Д. Н. Б. сазнаје да су брзи одреди њемачке војске у кубанској зони прешли на још неколико тачака жељезничку пругу Краснодар—Стаљинград и освјле један град, запосјевши на тај начин велику кавкаску жељезничку пругу на ширини од преко 75 километара. У одбрани од непријатељских напада у великом донском бавену разорено је 48 совјетски борних кола.

Данашњи фински комунике јавља да је на свим секторима фронта владало релативно затишје. Сломљени су изоловани локални напади на ауњуском сектору.

Током прогоњења большевичких снага на кубанском сектору пређеле су њемачке и савезничке трупе на неколико тачака жељезничку пругу Краснодар—Стаљинград. Велика кавкаска жељезничка пруга пређена је тако на ширини од преко 75 километара. Осим тога јављају да је до 31 јула на руском фронту оборено 804 совјетска авиона, од којих 641 у ваздушним сукобима, 66 дјелом противавионских батерија, а остали су разорени на земљи. У истом размаку времена изгубили су Њемци 61 авион. Вечерас се истиче у престоници Рајха да је британско ваздухопловство за послједња три дана изгубило 69 авиона, од којих је већина оборена од стране њемачких ловаца.

Мађарски војни кругови јављају да су сви большевички покушаји на сектору повјереном мађарским трупама у воронешкој зони криваво сломљени. Њемачке и мађарске трупе су у савршеној сарадњи задале непријатељу врло тешке губитке у реакцији на масовне нападе, током којих су непријатељски редови били кошени артиљериским ватром и моћним аутоматским оружјем Њемаца и Мађара.

Коментари англосаксонских новина

Бервенцајтунг проучава противевропску политику Енглеске и, пишући о англобољшевичком савезу истиче цинизам Енглеске, који је намјеравао да остави Москви слободне руке у централној и источној Европи. Сва британска политика показује да је она увијек настојала да спријечи образовање добро организоване европске заједнице. Послије овог новог рата Енглеска не би знала ништа друго него да створи нову равнотежу сила у интересу Британије. Енглеска тврдоглавост и себичност нијесу ништа научиле из жестоких лекција добивених у прошлом и садашњем рату.

Драматична ситуација руских армија увећава број позива за помоћ. Нарочито је занимљив онај којега је Мајски упутио у Лондону. Радио и штампа и надаље обраћају пажњу на положај руског народа. Совјетски орган „Краснаја Звјезда“ већ трећи или четврти пут објављује позив борцима гражђи од њих највећи отпор. „Ниједног корака више натраг — вели прокламација — ово наређење је дато нашој большевичкој отаџбини. Официри морају наметнути такву дисциплину да се онемогући свако повлачење. Официри и политички комесари чије се јединице буду повукле, нека не очекују никакво опроштење од своје отаџбине. Побједа или смрт, то је данас дневна заповјест большевичких армија. Треба се на то да је Мајмо[illegible] [illegible] неколико недјеља изјавио да руске трупе више не морају да [illegible] него да примјене у [illegible] одбрану, то јест повлачење у борби. Данашња ситуација намеће [illegible] сталинску паролу: „Одуј[illegible] или умријети“.

Бомбардовање транспорта по сјеверним морима

Њемачки борбени авиони су у извиђачком лету над финским заливом бомбардовали непријатељске транспорте. Погођена су 2 теретна брода од по 1.200 тона носивости, који су услед тога онеспособљени.

Британски адмиралитет одлучио се након преко три мјесеца да објави губиток крстарице Единбург, која је торпедована 30 априла у сјеверном мору.

Регрутовање Холанђана за британске фронтове

Велика агитација је избила међу холандским елементима настањеним у Јужно-афричком Савезу услед намјере Смутсове владе да мобилише такође и холандске држављане, те да их пошаље да спасавају драгоцјену британску крв. Породице регрутованих лица опсадиле су холандско посланство у Преторији и неће га напустити све док њихови сународници не буду ослобођени.

Помањкање радне снаге у Енглеској

И поред огромних маса незапослених осјећа се у Енглеској недостатак радних руку, с обзиром на потребу специјализованих радника за ратну индустрију.

Стога су власти одлучиле да у великим ратним постројењима употријебе ватрогасце из оближњих центара. Ватрогасци, међу којима се налазе разни механичарски стручњаци, биће од сада присиљени да раде сваке недјеље по 3 дана.

Успјех поморских потхвата по Атлантском океану

Од 98 трговачких бродова Уједињених нација потопљених од стране њемачке ратне морнарице признала је америчка морнарица до сада губитак 76 бродова.

Према вијестима из њемачких мјеродавних извора изгубила је пловидба Сједињених Држава за послједњих 6 мјесеци 163 брода-цистерне, од укупно 1,325.000 тона. Да би се добила слика о величини таквих губитака довољно је обратити пажњу на то да је производња свих сјеверноамеричких бродоградилишта између 1935 и 1939 године дала око 1,500.000 тона бродова-цистерна.

Њемачка званична агенција извјештава, да, иако још нијесу објављене званичне бројке непријатељске тонаже коју је њемачка морнарица потопила у мјесецу јулу, сматра се да ће та цифра износити отприлике 800.000 тона.

Прогањање комуниста у Америци

Све особе које су развијале у Сједињеним Државама противболшевичку активност прогоне се као уроотници против државне безбједности. Ухапшено је 28 особа међу којима се налази и једна чувена америчка спиталка, под оптужбом да су ометале ратне напоре Сједињених Држава. Антибољшевичке критике и хапшења показују да дух народа у Сједињеним Државама ни најмање није онакав какав би сјеверноамеричка пропаганда хтјела да се мисли.

КРАТКЕ ВИЈЕСТИ
ИЗ ИНОСТРАНСТВА

— Министар претсједник аустралијанске државе Квинслеида изјавио је да одбрамбена политика слаби Аустралију. Стална јапанска опасност присиљује Аустралију да испуњује своје резерве на одбрамбене мјере. Сем тога ситуација на Пацифику и надаље изазива забринутост.

— Из једне званичне изјаве коју је објавила Агенција Домеј види се да Јапан нема никакве намјере на земље латинске Америке. Том изјавом окрећена је позорност перуанске владе на чињеницу да су и односи добро познатих јапанских намјера у Перуу ипак полузете мјере против тамо настањених јапанских држављана.

— Шест ирских родољуба, учлањених у организацији која се бори за потпуну независност острва Ирске, осуђено је на смрт од стране енглеског војног суда.

— Мјесеца јуна су ратни издатци Сједињених Држава износили четири милијарде и сто милиона долара и надвашили су за [illegible] трошкове мјесеца маја. Ако би се савезничка влада наставио био би напор сјеверноамеричке владе да се избјегне инфлација осјетна по неуспјех.

— Јапански министар пољопривреде [illegible] изјавио је да ће јапански народ [illegible] најобиљније снабдијеван рижом из Француске Индо Кине, Тајландије и Кореје. Шећер се добављати са Филипина и Јаве, [illegible] милион и по тона уља за индустрију [illegible] конзерва биће такође увезено.

— Приликом образовања нове бирманске владе одлучено је стварање двеју [illegible] бирманских партија.

— Главни стан јапанских царских оружних снага јавља да су формације јапанске царске морнарице извршиле [illegible] бомбардовања сјеверозапада Аустралије и оштетивши тешко непријатељска постројења.

— Вијести из Каракаса јављају да у [illegible] опасности, коју доноше осовинске подморнице, и све рјеђе доласка бродова [illegible] велика беспослица међу хиљадама чиновника и радника који су били запослени у [illegible] лејској индустрији у Венецијели. Друштво Стандард Оил и Шел отпустили су [illegible] дио свог персонала.

— Једна позната личност одржала [illegible] Лондону говор, у којему је изјавила да Енглезима наилазе у опасности да изгубе [illegible] Наш положај — рекла је та особа — [illegible] је гори него послије Денкерка. Ми немамо исте количине резерва као непријатељ, који осваја један за другим најважнијим совјетске изворе сировина. Под оваквим [illegible] вима ми нијесмо у стању да извршимо продор на Континент.

Штампарија „Обод“ — Цетиње